

Välkommen till Ekopark **Leipipir** och Sveaskog

Ekopark Leipipir är de fjällnära, orörda skogarnas ekopark. Området är ett stort höglänt, nästan väglöst skogsområde, cirka två mil sydost om Gällivare i Norrbotten. Här kan du uppleva ett vackert ödemarklandskap som formats genom inlandsisens avsmältning. Kilometervis av nästan orörda grannaturskogar tillsammans med höga berg och vidsträckta tallåsar ger ett kuperat landskap med många små klarvattensjöar och porlande bäckar.

Ekoparken bjuder även på myllrande fågelrika våtmarker, ett rikt djurliv, ypperliga jaktmarker samt fina svamp- och bärmarker.

Dessa speciella värden gör att Sveaskog har valt att skapa en ekopark där hela arealen undantas från skogsbruk och alla åtgärder genomförs med avsikt att höja naturvärdena ytterligare.

Sveaskogs ekoparker – för naturen och människan

Sveaskogs ekoparker är stora sammanhängande landskap med höga naturvärden och naturvårdsambitioner. Här arbetar vi för att bevara, återskapa och utveckla höga naturvärden. Minst hälften av den produktiva skogsmarken används för naturvård. Skogsbruk bedrivs i de flesta ekoparker, men anpassas till områdets natur- och kulturvärden. Ekologiska värden styr över ekonomiska, och samtidigt sätts skogens betydelse för friluftslivet och människans välbefinnande i centrum. Sveaskog utvecklar sammanlagt 36 ekoparker runt om i landet.

Tillsammans med Skogsstyrelsen tecknar vi särskilda naturvårdsavtal för samtliga ekoparker, som säkrar ett långsiktigt skydd för natur- och kulturvärden. Ekopark Leipipir invigdes den 29 juni 2006 och blev därmed Sveaskogs 13:e ekopark.

Ekoparken bevarar och förändrar

I skötselplanen för Ekopark Leipipir har Sveaskog satt upp mål för hur området ska utvecklas och vilka naturvårdsåtgärder som kommer att utföras, t.ex. naturvårdsbränning.

Många hotade arter av bland annat insekter, lavar och vedsvampar är beroende av död ved och riktigt gamla träd. De gamla och grova träden är samtidigt viktiga för rovfåglars häckning. Därför är det viktigt att gamla tall- och granskogar i ekoparken bevaras.

Naturvårdssatsningen i Ekopark Leipipir			
Naturtyper med höga naturvärden	Utgångsläge 2006	Restaurering	I framtiden
Barnnaturskog	1 %	0 %	1 %
Grannaturskog	20 %	8 %	28 %
Lövnaturskog	3 %	8 %	11 %
Lövrök barnnaturskog	29 %	18 %	47 %
Tallnaturskog	7 %	6 %	13 %
Totalt	60 %	40 %	100 %

Ekopark Leipipir omfattar 13 100 hektar, varav 7 450 hektar är skogsmark. Den totala naturvårdsarealen i ekoparken är 100 procent.

Dödisområden

I den södra delen av ekoparken finns ett så kallat dödisområde som sträcker sig från Nirra och norrut. Här är landskapet betydligt mer kuperat med mängder av små klarvattentjärnar, myrar och höjdryggar. Dödisområden är ett arv från inlandsisens avsmältning, där landskapet formats av isrester som blivit kvarlämnade i sänkor ("dödis") där det eroderat och smält till små sjöar. Marken består av så kallad Veikimorän, en jordart som byggts upp i samspel mellan isen och underlaget och består av moränmaterial, isälvs- och sjösediment. Bergrunden i området utgörs till största delen av granit.

Det finns över 100 småsjöar och ungefär lika många småmyrar i området. Dödisområdet består till stora delar av gammal talldominerad skog på torra marker med lavvegetation.

Myllrande myrmarker

Nästan hälften av Ekopark Leipipir utgörs av myrmark. Myrarnas utseende varierar både vad gäller storlek och vegetation. Exempel på olika typer av myrar är strängflarkärr med fastmattesträngar, brunmossliknande mjukmattemyror och frodiga lösbottenmyrar.

Den största myren i ekoparken heter Såkeape och består av många olika myrtyper. Myren ligger i ekoparkens sydöstra del och är 2 000 hektar stor. Såkeape betyder ungefär "större, öppen björkbeklädd myr". Här trivs mängder med fåglar såsom dvärgbeckasin, tofsvipa och myrsnäppa.

Skogshistoria och kultur

Störst historisk betydelse för skogen i området står tidigare skogsbränder för. De talldominerade skogarna i ekoparken har spår av en eller flera bränder.

Myrslätter förekom i hög utsträckning intill de bäckar som finns i myrområden. Det finns flera spår av att det har dämats och dikats i sjöar och bäckar i området.

Skogsbruk har endast skett i mycket liten omfattning, förmodligen för att det saknas vattendrag som lämpar sig för flottning. De äldre avverkningsspår som syns i ekoparkens inre delar, härrör troligen från vedhuggning, avverkning av enstaka träd samt granar som fällts för att renarna lättare ska komma åt den eftertraktade hänglaven.

Området har alltid varit viktigt för rennäringen och än idag utgör ekoparken ett kärnområde för Gällivare skogssameby. I övrigt har området nyttjats lite av människan. Spår av här-

dar (eldstäder), stigar, tjärdalar samt dikning och dämning för myrslätter, tyder dock på viss aktivitet från forna tider.

Genom ekoparken passerar Hermelins ridled. På 1700- och 1800-talet fraktades malm längs leden ned till kusten med hjälp av renar. Varje ren kunde dra uppåt 150 kg. Sommartid tjänade leden som en förbindelse med kuststäderna vid Bottenviken.

Gruvnäringen bryter sedan länge bland annat koppar i området norr om ekoparken.

Ekologiskt känsligt område

Stora delar av ekoparken omfattar skog som ligger drygt 400 meter över havet. Detta gör att naturen på många håll påminner om fjällnära skog med dess speciella arter och naturvärden, vilket innebär att området är ekologiskt känsligt. Ett av Ekopark Leipipirs kärnvärden är de gamla skogarna med död ved i varierande nedbrytningsfas.

Rikt djurliv

Leipipir har ett rikt djurliv med många arter som klassas som hotade. Både björn och lo passerar genom området och spår av uttrar har påträffats på flera ställen. Den tretåiga hackspetten syns ofta i de gamla granskogarna. Sånglärka, tofsvipa, dvärgbeckasin, myrsnäppa och salskrake är exempel på andra intressanta fågelarter som kan ses i Ekopark Leipipir.

Den stora mängden död ved gör att flertalet rödlistade vedsvampar, som lappticka, doftticka, taigaskinn och ostticka, förekommer spridda i ekoparken.

Jakt och bärplockning

Stora delar av småviltsjakten inom Ekopark Leipipir arrenderas av Gällivare jaktvårdsförening. Ekoparken är ett ypperligt område för den skogsfågelintresserade som vill jaga i väglösa områden. Jaktkort kan lösas hos Jaktvårds-kretsen i Gällivare.

Det finns även många bra hjortronmyrar och svampställen i ekoparken och gott om blåbär och lingon.

Leipipir Modellskog

Ekopark Leipipir ingår även i Leipipir Modellskog som är ett 75 000 hektar stort område där man satsar på att utveckla lokal förvaltning och markanvändning. Ingående parter är Sveaskog, Boliden, Gällivare kommun, SLU, Stiftelsen Råne älvdal, Gällivare skogssameby och Sörkaitum sameby.

Snöskoter

Grankotte

Lavskrika

Torrfura

Lingonplockning

Myrmark med vattenspegel

Betande renar

Sevärdheter i ekoparken

1 Dödisområdet Nirra. I området från Nirra och norrut finns ett så kallat dödisområde. Här är landskapet kuperat med mängder av små klarvattentjärnar, myrar och höjdryggar med gamla grova tallar. Ursprunget är en så kallad Veikimorän som byggs upp av moränmaterial, isälvs- och sjösediment. Nirra är ett mycket vackert och välbesökt område av allt från skolklasser till naturintresserade.

2 Iso Leipipir. Iso Leipipir är ekoparkens högsta berg med sina 593 meter över havet. Det krävs en rejäl promenad för att ta sig hit, men utsikten över ekoparken är milsvid.

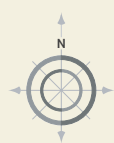
3 Rippakkovuoma. Rippakkovuoma är en gammal slåttermyr med ett mycket rikt fågelliv och en intressant plats för fågelintresserade. Här har bland annat dvärgbeckasin skådats.

4 Ätnarova naturreservat. Ätnarova naturreservat är 94 hektar stort och återfinns i ekoparkens nordöstra hörn. Reservatet kännetecknas av sin mäktiga urskog med olikådrig tall och gran där de äldsta tallarna är över 400 år gamla och över två meter i omkrets i brösthöjd.

5 Sitnuvaara. På den sydöstra delen av Sitnuvaara finns en mycket vacker gammal talldominerad barrskog. Här är flera tallar över 400 år.

6 Härdar. Spår av gamla tidens bosättningar finns spridda över ekoparken. De mest synliga är ett par härdar (gamla eldstäder) som ligger vackert beläget cirka 500 meter från östra vägändan i Nirra.

7 Hermelins ridled. På Hermelins ridled hörs historiska vingslag. På 1700- och 1800-talet fraktades vintertid cirka 600 ton malm per år längs leden med hjälp av renar. Varje ren kunde dra cirka 150 kg. Sommartid tjänade leden som kommunikation med kuststäderna. Hermelins ridled har de senaste åren restaurerats och märkts ut och användes bland annat som en delsträcka i löptävlingen "Dunderdygnet" 2005–2006. Den del av leden som går genom ekoparken är cirka två mil lång.

Ekopark Leipipir

0 1 2 3 4 5 km

- Information
- Vandringssled
- Utsikt
- Skoterled
- Sevärdhet
- Skog
- Sankmark/myr
- Vatten
- Öppen mark
- Mark utanför ekoparken
- Naturreservat
- Vattendrag
- Europaväg
- Riksväg
- Länsväg
- Väg < 5 m
- Enskild väg
- Järnväg
- Vandringssled

Allemansrätten – frihet under ansvar!

Allemansrätten är en förmån som tillåter att vi rör oss fritt i skog och mark så länge vi tar hänsyn till växt- och djurlivet. Grundregeln är att inte störa – inte förstöra. Du får gärna tälta något dygn, plocka icke fridlysta blommor, svamp och bär. Du får även elda om det inte finns risk för brand, men glöm inte att släcka ordentligt efteråt. Mer information om allemansrätten kan du få av Naturvårdsverket på www.allemansratten.se

Vad är en ekopark?

En ekopark är ett större sammanhängande skogslandskap med höga naturvärden och naturvårdsambitioner. En ekopark är minst 1000 hektar stor och minst 50 procent av den produktiva skogsmarken används som naturvårdsareal. I ekoparkerna styr de ekologiska värdena över de ekonomiska.

Detta är Sveaskog

Sveaskog är Sveriges ledande skogsföretag. Vi säljer timmer, massaved och biobränsle. Dessutom jobbar vi med markaffärer och utvecklar skogen som en plats för fiske, jakt och andra naturupplevelser. Skogen är kärnan för oss och vi tar ett stort ansvar för att driva utvecklingen, även genom att bidra till nya sätt att använda träprodukter och skogsmarken. I allt vi gör värnar vi en hållbar utveckling. Vi omsätter drygt 7 miljarder kronor och är ca 730 anställda. Vi ägs av svenska staten.

För mer information:

www.sveaskog.se eller Sveaskogs kundcenter 0771-787 100

SVEASKOG

MIXED SOURCES Produktgrupp från välslöotta skogar och annat kontrollerat ursprung www.fisc.org Cert no. SGS-COC-004069

West Studios • Foto: Janos Jurka/N (omslag: hjörtrön) Carl Johan Eriksson, Marcus Jatko, Leif Öster • Tryck: Ätta:45 Tryckeri AB • Mars 2009

Ekopark Leipipir

SVEASKOG